

10. Стручков Н.А. Проблемы науки исправительно-трудового права в свете нового исправительно-трудового законодательства. М., 1972.- С.120.

11. ГАРФ. Ф. 9401. Оп.1. Д. 98. Л.36

12. Стручков Н.А. Проблемы науки исправительно-трудового права в свете нового исправительно-трудового законодательства. М., 1972.- С.120.

13. ГАРФ. Ф.9489. оп.2. д.6. Л 45

14. ГАРФ. Ф.9489. оп.2 д.П. Л.74.

15. ГАРФ. Ф. 9489. Оп.2. Д12. Л.65

УОК 930.25:004

Давлетярова Н.А.

И. Арабаев атындагы КМУнун

Илимий китепканасынын мүдүрү, тарых илим. канд., доц.

**БИЛИМ БЕРҮҮНҮН САПАТЫН ЖАКШЫРТУУДА ЭЛЕКТРОНДУК
РЕСУРСТАРДЫ ОКУУ ПРОЦЕССИНДЕ ЖАНА ИЛИМИЙ ИЗИЛДӨӨ
ИШТЕРИНДЕ ПАЙДАЛАНУУ: И. АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ КМУНУН
ЭЛЕКТРОНДУК КИТЕПКАНАНСЫНЫН ИШ ТАЖРЫЙБАСЫНАН**

Аннотация: Бул баяндамада жогорку окуу жайларында билим берүүнү реформалоодо электрондук заманбап китепканалардын орду чоң экендиги жөнүндө маселелер каралат.

В статье автор показывает значение использования электронных ресурсов в учебном процессе для улучшения качества образования в вузе.

At this article, the author shows value of use of electronic resources in the educational process for improvement of quality of education.

Ачкыч сөздөр: маалымат ресурстары, электрондук китептер, электрондук заманбап китепканалар, видеосабактар, кейс, академиялык жазуулар, академиялык сабаттуулук.

Ключевые слова: информационные ресурсы, электронные книги, современные электронные библиотеки, видеоуроки, кейс, академическая грамотность

Бүгүнкү күндө заманбап билим берүүнү уюштуруу, анын сапатын жакшыртууда китепканалардын тийгизген таасири абдан чоң. Анткени китепканада окуу процессине ылайык окуу китептери, окуу-методикалык куралдар, илимий китептер (монографиялар) жана башка көптөгөн маалымат ресурстары топтолот. Өзгөчө акыркы 10 жыл ичинде маалымат ресурстардын традициялык эмес булактары - электрондук китептер, интернет ресурстары билим берүүдө көбүрөөк колдонууга дуушар болууда. Мына ушундай шартта окурмандарды маалымат менен камсыз кылууда салттуу китепкана менен катар интернет ресурстарына эркин кирүүгө шарт түзүп электрондук базанын коллекциясын топтогон электрондук заманбап китепканалар пайда болууда .

Биз томондо соз кыла турган И. Арабаев атындагы КМУ да адистерди сапаттуу даярдоодо маалымат менен камсыздоону уюштурууда электрондук ресурстардын ролун, өзгөчө маалыматтын кайсы жерде сакталбасын, аларга кирүү мүмкүнчүлүктөрүн уюштуруунун жаңы ыкмаларына токтолмокчубуз.

Илимий китепкана акыркы он жыл ичинде өзүнүн стратегиялык багытын аныктап, инновациялык методдорду колдонуунун натыйжасында электрондук китепканалык тейлөөнү уюштуруп, китепканалык кызматтын сапатын жакшыртууга көптөгөн аракеттер жасады десек жаңылышпайбыз. Атап айтсак, Илимий китепкана маалымат ресурстарды топтоодо китеп фондусун жана кагаз басылмалары (китеп, газета, журнал ж.б.) менен катар электрондук ресурстар менен толуктоого, анын ичинде дүйнөлүк маалымат ресурстарын эркин колдонуу жолу менен электрондук китепканалык тейлөөнү уюштуруп иш алып барууда. Алсак республикалык масштабда түзүлгөн «КРАД» (кыргыз окумуштууларынын илимий авторефераттары, диссертациялары 1000 жакын), «Кыргызстандын китепканалары алган мезгилдүү басма чыгармалары» (жогорку окуу жайлары жазылган басма сөз каражаттары: журналдар жана газеталар 800 жакын). Мындан тышкаары жогорку окуу жайлар аралык долбоор «КИРЛИБНЕТ» (ЖОЖдун окумуштуу-илимпоздорунун илимий эмгектеринин базасы), ошону менен катар Улуттук китепкананын жана Улуттук Академиянын фондуларында сакталып турган сейрек кездешүүчү китептердин жыйындысы «Алтын фонд» (120) базасы, Электрондук китепкананын маалымат ресурстарында жайгашкан. Мындан тышкаары, республикалык масштабда түзүлгөн «Электрондук китепкананын» 5 лицензиясын (5 компьютерге жайгашкан) Россиянын 3000ге жакын окуу куралдары менен камсыз болгон. Ошону менен катар электрондук китепканада улуттук электрондук ресурстардан тышкаары Россиянын жана башка эл аралык маанидеги электрондук ресурстарды топогонго жетишкен. Мисалы: Россиянын ([www. Iprbookshop.ru](http://www.Iprbookshop.ru)) электрондук ресурсуна акы төлөнүү жолу менен жазылып, натыйжада 2014-2015-жж. чыгарылган 100 миңге жакын толук текстүү окуу китептерди, илимий макалаларды университеттин электрондук китепканасында колдонууга шарт түзүлгөн. Бул ресурс жөнүндө кененирээк токтолуп кетсек, бүтүмүндө Россиянын, Казакстандын, Белоруссиянын ири университеттеринде бардык илимдер боюнча иштелип чыккан окуу куралдар, илимий макалалар, видеосабактар, кейстер ж.б. окуу методикалык куралдар жайгаштырылган. Бул ресурсту алууда, биз негизинен гуманитардык тармактагы, анын ичинде педагогика, психология илимдери боюнча маалыматтарга басым жасадык. Өзгөчө, университетибизде жаңы ачылган адистиктерге дизайн, мектептерде дене тарбия жана спорт сабагын уюштуруудагы окуу процессине керектуу коптогон окуу-методикалык куралдары On-line түрүндө Iprbookshop электрондук ресурсунан алууга мүмкүнчүлүк түзүлүп, университеттин окутуучулары окуу процессине кенири колдонуп жатышат. Ошону менен катар, университеттин Россиянын Мамлекеттик китепканасы менен түзүлгөн келишимдин негизинде

600 минге жакын диссертациялары менен авторефераттардын толук тексти вариантын On-Line режиминде алып окурмандарга сунуштап жатабыз. Бул кызматтарды университеттен тышкаары, башка илимий мекемелердин, окуу жайлардын окумуштуулары дагы колдонуп келуудо. Мындан тышкаары, эл аралык маанидеги «ЭБСКО», «Исть-Вью», «Шпрингер» ж.б. ресурстардын тестовый доступтарына кирууго мумкунчулук тузулуп турат. Ал эми «Исть-Вью» эл аралык ресурстун бүтүмүндө болгон Россиянын бир нече илимий журналдары менен окурмандардын суроо талабын канааттандырып жатабыз. Мисалы, «Педагогика» журналынын 2 даанасына гана жазылып, университеттин педагогдоруна жетишсиз болуп жаткан ал эми журналдын электрондук түрүн бүгүнкү күндө көптөгөн педагогдор колдонушуп өзүлөрүнүн окуу-методикалык иштеринде колдонушууда.

Илимий китепкана жогоруда көрсөтүлгөн тышкы электрондук ресурстар менен гана чектелип калбастан, өзүнүн электрондук ресурстарын түзүүдө дагы алгылыктуу иштерди жасашууда. Атап айтсак, 2005-жылдан баштап Илимий китепкананын иши толугу менен автоматташтырууга өткөрүлгөн. Китепкана өзүнүн электрондук ресурстарын түзүүдө дагы алгачкы кадамдарды баштап, бүгүнкү күндө 4 БД камтыган электрондук каталог түзүлүп, негизинен 20 миңден ашуун наамдагы китеп, жана университеттин Жарчысына жарыяланган окумуштуулардын 1,5 миңден ашуун толук текстүү илимий макалалары киргизилген. Мындан тышкаары, университетибиздин окутуучулары менен окумуштуулары жазган 50дөй электрондук китепти түзүүгө жетишип олтурат.

Илимий китепкананын мына ушундай ыкмада иш алып баруусу, б. а. электрондук китепкана ишинде жаңы технологияларды, компьютерлерди жана башка телекоммуникациялык жабдууларды колдонуунун натыйжасында электрондук ресурстарды топтоо, окурмандарды электрондук базанын коллекциясы менен тейлөө сервиси жакшырып, сапаттуу информация менен камсыздалып, билимдин сапатын көтөрүүгө көмөктөшүүгө аракеттер жасалууда. Албетте, окурмандардын маалыматка болгон суроо-талабын толук кандуу канааттандырып, бүгүнкү күндүн талабына ылайык тейлеп жатабыз дегенден алыспыз. Китепкана ишинде бир топ проблемалар, келечекте чечүүчү маселелер арбын. Башкасын айтпаганда эле маалымат ресурстардын электрондук түрү, же болбосо электрондук китептердин, электрондук журналдардын аз болушу окуу процессин замандын талабына ылайык уюштуруу, атап айтсак аралыктан окутуу процессин уюштурууда кедергисин тийгизүүдө. Китепканага адаттагыдай эле кагаз жүзүндөгү китептер кобурук сунушталып окутуучулардын эмгектеринин электрондук түрү, б.а. электрондук китептери жокко эсе болууда. Эң негизгиси электрондук китепканада топтолгон ресурстарды окутуучулар, жаш окумуштуулар, аспиранттар, магистранттар, студенттер окуу процессинде толук кандуу колдонушпай жатышат. Мындай көрүнүштүн башкы себеби болуп бул студенттердин маалымат издөө маданияты, өзгөчө электрондук ресурстарды издөөсү, аларды талдоо, анын негизинде илимий иштерди жазуу маданияты

бүгүнкү күндүн талабына жооп бербей, окумуштуулардын академиялык сабаттуулугу томон болууда. Бул жерден баса белгилей кетүүчү нерсе, билим берүүнүн сапатын жогорулатууда университеттин окутуучулары менен жаш окумуштууларынын академиялык сабаттуулугун (Академическая грамотность) өстүрүү үчүн атайын борбор уюштуруу маселесин чечүүгө убакыт келип жеткендей. Окуу жайларда мындай борборлордун түзүлүшү студенттердин өз алдынча иштөөсүнө жана ошондой эле жаш окумуштуулардын илимий иштерин уюштурууда дагы чоң жардамын тийгизмекчи. Россиянын көпчүлүк университеттеринде ушул сыяктуу борборлор түзүлүп, академиялык жазууларды (Академическое письмо- эссе, рефераты, научные статьи, дипломные работы, диссертации) профессионалдык-илимий деңгээлде жазууну үйрөтүүчү атайын сабактар өткөрүлүп турат. Биздин университет мына ушундай борбордун түзүлүшү боюнча атайын долбоордун үстүндө иш алып барууну кооздоп жатат.

Мына ушундай он жана терс көрүнүштөрдү эске алуу менен бирге университеттин китепканасы келечекте электрондук китепканалык кызматтын сапатын жакшыртууну максат кылып коюуда. Эң негизгиси колдонуучулардын талабына ылайык келген маалыматтарды тескеп, сапатын баалоо менен маалыматты сунуштоонун жаңы мүмкүнчүлүгүн түзүүнүн үстүндө иштеп жатабыз. Башкача айтканда жакынкы арада окурмандарды тейлөө үчүн «SMART- библиотека» (Акылдуу китепкана) тармагын уюштуруу маселесин чечүү каралып жатат. Бул система ишке киргизилсе окурмандын өздүк электрондук карточкасына Интернет аркылуу керек болгон сапаттуу маалымат жеткирүү менен жекече тейлөөнү ыкмасын колдонуу менен тейленет. Натыйжада окурман китепканага келбестен эле кайсы жерде (үйдө, жумуш ордунда) болбосун маалымат менен камсыз болууга мүмкүнчүлүк түзүлөт. Мындай жаны ыкма окурмандарды сапаттуу маалымат менен камсыз кылуу менен бирге билимдин сапатын дагы көтөрүүгө оболго болот десек жаңылышпайбыз.

Жыйынтыктап айтканда, электрондук китепкана келечекте окуу жайыбыздын инфраструктурасында татыктуу орунду ээлеп, окуу процессинин сапатын жакшыртууга көмөктөш болот деген ниеттебиз.

Адабиятсыз:

Интернт-ресурстар